

Právo a judikatúra v praxi

Výber z najzaujímavejších nových rozhodnutí súdov

Obsah:

- 1. Rozsah doplnenia dokazovania v odvolacom konaní**
Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 1467/2014 zo dňa 31. 3. 2015
- 2. Podmienka právneho záujmu vedľajšieho účastníka a jeho účasť v konaní**
Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 113/2014 zo dňa 17. 2. 2015
- 3. K solidárnej zodpovednosti za škodu útočníkov pri spoločne vedenom útoku**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25 Cdo 269/2014 zo dňa 28. 5. 2014
- 4. Zmena pomerov ako dôvod zrušenia služobnosti**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 3732/2014 zo dňa 24. 2. 2015
- 5. Likvidácia dedičstva a zánik ručenia zaistujúceho zaniknutý záväzok dlžníka**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 919/2014 zo dňa 26. 2. 2015
- 6. K zisťovaniu priemerného zárobku zamestnanca vykonávajúceho podnikateľskú činnosť po zistení choroby z povolania**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 1525/2014 zo dňa 9. 4. 2015
- 7. K právu nadobúdateľa spoluvlastníckeho podielu domáhať sa určenia neplatnosti kúpnej zmluvy pre porušenie predkupného práva**
Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 239/2012 zo dňa 13. 8. 2015
- 8. K náhrade nákladov exekúcie (výkonu rozhodnutia) pri jej zastavení z dôvodu materiálnej a formálnej nevykonateľnosti exekučného titulu**
Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 402/2014 zo dňa 14. 5. 2014
- 9. K obsahu dohody o vyplňovacom práve k blankozmenke**
Rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 29 Cdo 860/2012 zo dňa 30. 6. 2015
- 10. K rozhodovaniu o náhrade nákladov konania v konaní o vyporiadaní spoločného majetku manželov**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 3331/2014 zo dňa 24. 2. 2015
- 11. K aplikácii § 388 ods. 2 písm. a) Obchodného zákonníka na námietku premlčania práva dovolať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu**
Rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 32 Cdo 2076/2013 zo dňa 17. 6. 2015
- 12. Právomoc súdu k rozhodnutiu o určenie existencie záložného práva k veci zriadeného rozhodnutím finančného úradu**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 1997/2014 zo dňa 26. 2. 2015
- 13. Okamih uzatvorenia zmluvy nastáva až dôjdením vyjadrenia súhlasu s návrhom navrhovateľovi**
Rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2CoE/204/2015 zo dňa 10. 7. 2015
- 14. Pri aplikácii moderačného práva podľa § 150 OSP musí byť účastníkom poskytnutá možnosť reagovať**
Rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 1593/15 zo dňa 25. 8. 2015
- 15. K všeobecnej prevenčnej povinnosti zamestnanca v pracovnoprávných vzťahoch**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 1924/2013 zo dňa 9. 3. 2015

1. Rozsah doplnenia dokazovania v odvolacom konaní

Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 1467/2014 zo dňa 31. 3. 2015

Anotácia:

Rozhodnutie vymedzuje podmienky a predpoklady, za ktorých je odvolací súd oprávnený zrušiť rozhodnutie súdu prvého stupňa z dôvodu potreby ďalšieho rozsiahleho dokazovania. Rozhodnutie bolo občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu ČR schválené na publikáciu v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk.

Právna veta:

Rozsiahlosť dokazovania v zmysle § 213 ods. 4 OSP nevyjadruje počet (množstvo) dôkazov, ktoré by mali byť v odvolacom konaní uskutočnené, ale rozsah skutočností významných pro posúdenie veci, ohľadom ktorých je potrebné v odvolacom konaní doplniť dokazovanie. Úplne nedostatočným dokazovaním sa má v tomto ustanovení na mysli stav, keď súd prvého stupňa síce vykonal niektoré dôkazy, avšak išlo o dôkazy zjavne nespôsobilé objasniť skutočnosti, ktoré sú pre rozhodnutie alebo konanie významné.

Ak má odvolací súd za to, že majú byť vykonané iné než účastníkmi konania navrhnuté dôkazy, ktoré sú potrebné k zisteniu skutkového stavu a ktoré vyplývajú z obsahu spisu, nemôže rozhodnutie súdu prvého stupňa z tohto dôvodu zrušiť; v takomto prípade je na odvolacom súde, aby uvedené dôkazy vykonal sám.

Právna oblasť: Občianske právo procesné

Právny inštitút: Konanie pred odvolacím súdom – dokazovanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 99/1963 Zb. – § 213 ods. 4, 5, 160/2015 Zb. – § 385
pre ČR: 99/1963 Sb. – § 213 odst. 4

2. Podmienka právneho záujmu vedľajšieho účastníka a jeho účasť v konaní

Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 113/2014 zo dňa 17. 2. 2015

Anotácia:

Rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky konkretizuje podmienky právneho záujmu vedľajšieho účastníka zakladajúce možnosť jeho vstupu do občianskeho súdneho konania so záverom, že nie je dostačujúci finančný (majetkový) záujem na výsledku konania, ale vyžaduje sa hmotnoprávny vzťah k prejednávanej veci.

Právna veta:

Právny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku konania vyžaduje hmotnoprávny vzťah takéhoto účastníka k prejednávanej veci. Prípadný finančný záujem na výsledku konania nie je dostačujúci ani tam, kde účastník a osoba domáhajúca sa vedľajšieho účasti uzatvorili dohodu, ktorej splnenie závisí na výsledku sporu.

Právna oblasť: Občianske právo procesné

Právny inštitút: Vedľajší účastník konania

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 99/1963 Zb. – § 93 ods. 1
pre ČR: 99/1963 Sb. – § 93 odst. 1

3. K solidárnej zodpovednosti za škodu útočníkov pri spoločne vedenom útoku

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25 Cdo 269/2014 zo dňa 28. 5. 2014

Anotácia:

Dané rozhodnutie Najvyššieho súdu rieši spoločnú zodpovednosť viacerých útočníkov, ktorí pri spoločne vedenom útoku usmrtili jednu z osôb, ale nepodarilo sa zistiť, kto z útočníkov viedol smrtiaci úder.

Právna veta:

Ozbrojení útočníci zodpovedajú spoločne a nerozdielne za škodu, ak pri spoločne vedenom útoku, ktorým vyvrcholilo ich predchádzajúce agresívne správanie voči viacerým osobám, usmrtili jednu z týchto osôb, i keď sa v trestnom konaní nepodarilo zistiť, ktorý z útočníkov viedol smrtiaci úder.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Náhrada škody, spoločná zodpovednosť

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 40/1964 Zb. – § 438 ods. 1
pre ČR: 40/1964 Sb. – § 438 ods. 1

4. Zmena pomerov ako dôvod zrušenia služobnosti

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 3732/2014 zo dňa 24. 2. 2015

Anotácia:

Rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky už v pomeroch nového občianskeho zákonníka vymedzuje podmienky pre zrušenie služobnosti z dôvodu zmeny pomerov, ak stav brániaci výkonu služobnosti vytvorí vlastník služobného pozemku. Súčasne sa rozhodnutie vyjadruje k neužívaniu služobnosti ako skutočnosti, ktorá by mala za následok zmenu pomerov.

Poznámka: Služobnosť je právny inštitút, ktorý používa nový český občianky zákonník. Súvisí s právnou úpravou vecných bremien, pričom vecné bremeno zaviedol zákon č. 141/1950 Zb. ako zjednotenie dovtedy používaných právnych inštitútov „služobnosť“ a „reálne bremeno“

Právna veta:

Ak vytvorí vlastník služobného pozemku stav brániaci výkonu služobnosti, v dôsledku ktorého nemôže oprávnený služobnosť vykonávať, nejedná sa o zmenu pomerov, ktorá by odôvodňovala zrušenie služobnosti.

Ak vykoná oprávnený zo služobnosti svoje právo v priebehu premlčacej doby iba niekoľkokrát, nejde o skutočnosť zakladajúcu dôvod pre zrušenie služobnosti v dôsledku zmeny pomerov.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Vecné bremeno, služobnosť

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 40/1964 Sb. – § 151p ods. 2
pre ČR: 89/2012 Sb. – § 1299 odst. 2

5. Likvidácia dedičstva a zánik ručenia zaistujúceho zaniknutý záväzok dlžníka

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 919/2014 zo dňa 26. 2. 2015

Anotácia:

Rozhodnutie sa týka posúdenia zániku ručenia, ktoré zaistovalo záväzok dlžníka za situácie, keď došlo k právoplatnému skončeniu likvidácie dedičstva. Rozhodnutie bolo alternatívne prejednávané na septembrovom zasadnutí (2015) občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu ČR vo vzťahu k rozhodnutiu sp. zn. 23 Cdo 3490/2014. Rozsudok sp. zn. 21 Cdo 919/2014 bol schválený na publikáciu v českej Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk.

Právna veta:

Právoplatným skončením likvidácie dedičstva nezaniká podľa § 175v ods. 3 druhej vety občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 31. 12. 2013 platného v ČR, ručenie, ktoré prevzal ručiteľ k zaisteniu pohľadávok poručiteľových veriteľov, i keď zostali pri rozvrhu výťažku speňaženia poručiteľovho majetku neuspokojené.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Likvidácia dedičstva, ručenie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 99/1963 Zb. – § 175v ods. 4
pre ČR: 99/1963 Sb. – § 175v odst. 3 veta druhá v znení účinnom do 31. decembra 2013

6. K zisťovaniu priemerného zárobku zamestnanca vykonávajúceho podnikateľskú činnosť po zistení choroby z povolania

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 1525/2014 zo dňa 9. 4. 2015

Anotácia:

Rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky vysvetľuje postup pri zisťovaní priemerného zárobku zamestnanca vykonávajúceho podnikateľskú činnosť, po zistení choroby z povolania z hľadiska, nakoľko je možné prihliadať k odpisom hmotného majetku uplatneným zamestnancom v jeho priznaní k dani z príjmov. Na septembrovom zasadnutí (2015) občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu ČR bolo rozhodnutie schválené na publikáciu v českej Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk.

Právna veta:

Pri zisťovaní priemerného zárobku zamestnanca ktorý vykonáva podnikateľskú činnosť, po zistení choroby z povolania je potrebné prihliadať tiež k odpisom hmotného majetku uplatneným zamestnancom v jeho priznaní k dani z príjmov, pokiaľ sú tieto odpisy spojené s odplatným nadobudnutím hmotného majetku, ktorý je potrebný k jeho podnikateľskej činnosti a k dosahovaniu príjmov z nej.

Právna oblasť: Pracovné právo

Právny inštitút: Náhrada škody – choroba z povolania

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 311/2001 Zb. – § 195 ods. 4
pre ČR: 65/1965 Sb. – § 195 odst. 1

7. K právu nadobúdateľa spoluvlastníckeho podielu domáhať sa určenia neplatnosti kúpnej zmluvy pre porušenie predkupného práva

Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 239/2012 zo dňa 13. 8. 2015

Anotácia:

V predkladanom rozhodnutí sa Najvyšší súd zaoberá otázkou, či z pôvodného vlastníka spoluvlastníckeho podielu prechádza na nového vlastníka spoluvlastníckeho podielu aj aktívna legitímácia k uplatneniu relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy podľa ustanovenia § 40a Občianskeho zákonníka s poukazom na porušenie zákonného predkupného práva podľa ustanovenia § 140 Občianskeho zákonníka.

Krajský súd v Žiline uzavrel, že nadobúdateľ spoluvlastníckeho podielu nie je aktívne legitimovaný domáhať sa určenia neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorou bolo porušené predkupné právo jeho právneho predchodcu, pretože predkupné právo je viazané na osobu spoluvlastníka, ktorý spoluvlastnícky podiel vlastnil v dobe, keď k porušeniu predkupného práva došlo. Najvyšší súd SR však s názorom krajského súdu nesúhlasí, keď poukazuje na skutočnosť, že v prípade predkupného práva vyplývajúceho z ustanovenia § 140 Občianskeho zákonníka nejde o zmluvné právo, ktoré je spojené iba s osobou oprávneného, ale o vecné právo, ktoré je späť so spoluvlastníckym podielom. V súvislosti s rozhodnutím Najvyššieho súdu sa natíska otázka, či je pre právneho nástupcu vlastníka spoluvlastníckeho podielu, ktorého predkupné právo bolo porušené, možnosť domáhať sa neplatnosti kúpnej zmluvy skutočne dôležitejšia, než právna istota nadobúdateľa podielu, ktorý mohol získať podiel síce v dôsledku porušenia predkupného práva, ale pritom toto porušenie vôbec nemusel zaviniť (ani si ho byť vedomý). Z praktického hľadiska sa teda po vydaní rozhodnutia pri nadobúdaní spoluvlastníckeho podielu vždy z opatrnosti oplatí žiadať od prevodcu aj doklad, že povinnosti voči ostatným spoluvlastníkom vyplývajúce z predkupného práva riadne splnil.

Právna veta:

Spoluvlastník, ktorý je oprávnený z predkupného práva (§ 140 Občianskeho zákonníka), má pri porušení jeho predkupného práva na výber, či: a/ sa bude na súde domáhať určenia relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode podielu (§ 40a Občianskeho zákonníka), b/ sa bude domáhať voči nadobúdateľovi, aby mu nadobudnutý spoluvlastnícky podiel ponúkol na kúpu za rovnakých podmienok, c/ sa uspokojí s tým, že mu zostáva zachované predkupné právo, avšak už voči nadobúdateľovi.

Pokiaľ pri zmluvnom predkupnom práve (§ 602 až § 606 Občianskeho zákonníka) ide o právo spojené iba s osobou oprávneného, v prípade zákonného predkupného práva podielových spoluvlastníkov (§ 140 Občianskeho zákonníka) ide o vecné právo, ktoré je späť so spoluvlastníckym podielom. Ak po právnom úkone porušujúcom predkupné právo podielového spoluvlastníka ten spoluvlastník, ktorého predkupné právo bolo porušené, prevedie svoj spoluvlastnícky podiel na tretiu osobu, stáva sa nadobúdateľ prevedeného podielu ex lege nielen podielovým spoluvlastníkom spoločnej veci, ale zároveň aj osobou oprávnenou (a tiež povinnou) z predkupného práva viazaného na spoluvlastnícky podiel. V dôsledku prevodu spoluvlastníckeho podielu prechádzajú teda na jeho nadobúdateľa nielen oprávnenia pôvodného spoluvlastníka vyplývajúce z vlastníctva (t. j. oprávnenie vec v rozsahu spoluvlastníckeho podielu držať, disponovať s ňou, užívať ju a požívať z nej úžitky), ale aj oprávnenia pôvodného spoluvlastníka vyplývajúce z nerešpektovania jeho predkupného práva; pri tom nie je právne významné, či prevodca v čase, keď bol ešte podielovým spoluvlastníkom, svoje oprávnenia vyplývajúce z porušenia predkupného práva uplatnil alebo neuplatnil.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Podielové spoluvlastníctvo, predkupné právo spoluvlastníka k spoluvlastníckemu podielu

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 40/1964 Zb. – § 140, § 40a

8. K náhrade nákladov exekúcie (výkonu rozhodnutia) pri jej zastavení z dôvodu materiálnej a formálnej nevykonateľnosti exekučného titulu

Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 402/2014 zo dňa 14. 5. 2014

Anotácia:

Rozhodnutie sa týka problematiky náhrady nákladov exekučného konania, ak dochádza k zastaveniu exekúcie (výkonu rozhodnutia) z dôvodu materiálnej a formálnej nevykonateľnosti exekučného titulu so záverom o povinnosti oprávneného k náhrade nákladov exekučného konania (výkonu rozhodnutí).

Právna veta:

V prípade zastavenia exekúcie (výkonu rozhodnutia), pretože titul pre exekúciu (výkon rozhodnutia) od začiatku nebol materiálne a formálne vykonateľný (napr. preto, že bol vydaný rozhodcom, ktorý k tomu nemal oprávnenie, pretože k jeho určaniu došlo v rozpore so zákonom), nesie náklady exekúcie (výkonu rozhodnutia) oprávnený, ktorý podľa takéhoto titulu nariadenie exekúcie (výkonu rozhodnutia) navrhol.

Právna oblasť: Občianske právo procesné

Právny inštitút: Trovy konania – náhrada trov konania, výkon rozhodnutí – náklady výkonu rozhodnutí

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 99/1963 Zb. – § 268 ods. 1, 99/1963 Zb. – § 271
pre ČR: 99/1963 Sb. – § 268 odst. 1 písm. h), 99/1963 Sb. – § 271

9. K obsahu dohody o vyplňovacom práve k blankozmenke

Rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 29 Cdo 860/2012 zo dňa 30. 6. 2015

Anotácia:

Najvyšší súd ČR v predkladanom rozhodnutí posudzoval prípad, v ktorom sa zmenkový dlžník so zmenkovým veriteľom v dohode o vyplňovacom práve dohodli na dobe, kedy veriteľovi vznikne právo blankozmenku vyplniť, čo do obsahu vyplňovacieho oprávnenia sa však dohodli len na zmenkovej sume – dohoda o mene, mieste platenia a dátume splatnosti však chýbala. V súvislosti s posúdením uvedenej záležitosti Najvyšší súd ČR prijal všeobecne platný záver, že ak nie je v dohode o vyplnení blankozmenky dojednané inak, platí, že veriteľ je oprávnený blankozmenku doplniť spôsobom súladným s kauzálnym vzťahom, z ktorého zmenka vzišla. Najvyšší súd ČR rozhodnutím vyslal jasný signál, že zvláštnu povahu zmenkového práva (tzv. zmenkovú prísnosť) nemieni narušovať ani konštruovaním osobitných obsahových náležitostí dohody o blankozmenke, ktoré zo zákona nevyplývajú. Vzhľadom na to, že dohoda o blankozmenke môže byť uzatvorená aj ústne (a dokonca aj konkludentne, ako súd v rozhodnutí podotkol), je použiteľnosť námietky neplatnosti spočívajúcej v neplatnosti dohody o vyplňovacom práve značne obmedzená; nedojednané inštrukcie pre doplnenie sa budú vyvodzovať z kauzálneho vzťahu.

Právna veta:

Medzi dlžníkom a veriteľom budú vždy existovať okolnosti, ktoré budú pomôckou pri určení výšky sumy, na ktorú má zmenka znieť. Ak je napr. medzi stranami obchodný pomer, na ktorého krytie bola zmenka veriteľovi odovzdaná, bude sa veriteľ ohľadom výšky zmenkovej sumy orientovať podľa tohto základného pomeru.

So zreteľom k vyššie uvedenému je možné podľa presvedčenia Najvyššieho súdu uzatvoriť, že dohoda o vyplnení blankozmenky (či už k jej uzatvoreniu došlo písomne, ústne alebo len konkludentne), v ktorej bolo dojednané právo majiteľa listiny doplniť do blankozmenky chýbajúce údaje, nie je (z hľadiska jej určitosti) neplatná len preto, že neobsahuje súčasne dojednanie o spôsobe, ako môžu byť konkrétne údaje na blankozmenku doplnené. V prípade, že blankozmenka bola (ako v posudzovanom prípade) vystavená ako prostriedok zabezpečenia inej (kauzálnej) pohľadávky, bude v takej situácii – pri absencii odlišného dojednania – pre vymedzenie obsahu udeleného vyplňovacieho práva (pre určenie, kedy a akým spôsobom môže jeho nositeľ chýbajúce údaje do blankozmenky doplniť) určujúci predovšetkým obsah kauzálneho vzťahu, ktorého sa blankozmenka týka. Inak povedané, ak nevyplývajú z dohody účastníkov zmenkového vzťahu konkrétne podmienky, za ktorých môže byť blankozmenka doplnená chýbajúcimi údajmi, bude majiteľ listiny pri jej vyplňovaní vychádzať z pomerov založených kauzálnym vzťahom, ktorý bol podkladom pre vydanie (blankozmenky).

Právna oblasť: Zmenkové právo

Právny inštitút: Blankozmenky, dohoda o vyplňovacom práve

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 191/1950 Zb. – Čl. I, § 10

10. K rozhodovaniu o náhrade nákladov konania v konaní o vyporiadaní spoločného majetku manželov

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 3331/2014 zo dňa 24. 2. 2015

Anotácia:

V predkladanom rozhodnutí Najvyšší súd Českej republiky všeobecne vymedzuje procesné princípy, ktorými sa rozhodovanie o náhrade nákladov konania v konaní o vyporiadaní spoločného majetku manželov riadi a konkretizuje pravidlá pre posudzovanie procesného úspechu účastníkov v týchto konaniach, kde prax spravidla rozhoduje tak, že žiadnemu z účastníkov právo na náhradu nákladov konania nepriznáva.

Právna veta:

Pri rozhodovaní o náhrade nákladov konaní pri vyporiadaní spoločného majetku manželov je jedným z hľadísk spoluurčujúcich procesný úspech účastníka rovnosť podielov, a to najmä v situácii, kedy je medzi účastníkmi vedený spor o uplatnenie nerovnosti podielov (disparitu podielov). Súčasne je treba prihliadať na požadovanú a súdom priznanú výšku vyporiadacieho podielu a zohľadniť výsledok konania medzi účastníkmi o to, ktoré veci (majetkové hodnoty) sú súčasťou spoločného majetku manželov a ktoré nie. Týmto spôsobom však nemožno prihliadať na každú položku, ktorá je predmetom konania, pretože rozhodovanie o náhrade nákladov konania sa nemá svojou náročnosťou blížiť rozhodovaniu vo veci samej. Ak však je medzi účastníkmi spor o väčšie majetkové hodnoty, prípadne spor o konkrétnu položku vyžadujúcu zložité dokazovanie, táto skutočnosť sa zohľadní pri rozhodovaní o náhrade nákladov konania.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné, Občianske právo procesné

Právny inštitút: Vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, trovy konania, vyporiadanie spoločného majetku manželov, vyporiadanie BSM, náklady konania

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 40/1964 Zb. – § 149 ods. 3, 99/1963 Zb. – § 142 ods. 1
pre ČR: 40/1964 Sb. – § 150 odst. 3, 89/2012 Sb. – § 740, 99/1963 Sb. – § 142 odst. 1

11. K aplikácii § 388 ods. 2 písm. a) Obchodného zákonníka na námietku premlčania práva dovoliť sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu

Rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 32 Cdo 2076/2013 zo dňa 17. 6. 2015

Anotácia:

Najvyšší súd ČR sa v rozhodnutí zaoberá otázkou, či je možné na posúdenie námietky premlčania práva dovoliť sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu aplikovať ustanovenie § 388 ods. 2 písm. a) Obchodného zákonníka.

Otázka aplikácie predmetného ustanovenia na posúdenie námietky premlčania bola nadnesená v súvislosti s názorom, že použitie ustanovenia § 388 ods. 2 písm. a) Obchodného zákonníka sa podľa jazykového výkladu neobmedzuje na právo majetkové (právo na peňažné plnenie), ustanovenie § 390 Obchodného zákonníka je pritom podľa uvedeného názoru potrebné chápať ako špeciálne k ustanoveniu § 388 Obchodného zákonníka.

Najvyšší súd na položenú otázku odpovedá záporne a vzťah subsidiarity ustanovenia § 388 Obchodného zákonníka k ustanoveniu § 390 Obchodného zákonníka odmieta. Podľa názoru súdu sa totiž úprava obsiahnutá v ustanovení § 388 Obchodného zákonníka týka len premlčania práva na plnenie povinnosti. Ak teda konanie spočíva v práve na uskutočnenie právneho úkonu nie je možné zároveň posúdiť ako právo na plnenie povinnosti druhého účastníka, nie je možné pri uplatnení premlčaného práva na uskutočnenie právneho úkonu využiť výnimky z účinkov premlčania stanovené ustanovením § 388 ods. 2 Obchodného zákonníka.

Právna veta:

Podľa ustanovenia § 388 Obchodného zákonníka premlčaním právo na plnenie povinnosti druhej strany nezaniká, nemôže však byť priznané alebo uznané súdom, ak povinná osoba namietne premlčanie po uplynutí premlčacej doby (odsek 1). Aj po uplynutí premlčacej doby môže však oprávnená strana uplatniť svoje právo pri obrane alebo pri započítaní, ak: a) obe práva sa vzťahujú k tej istej zmluve alebo k niekoľkým zmluvám uzatvoreným na základe jedného rokovania alebo niekoľkých súvisiacich rokovanií, alebo b) právo sa mohlo použiť kedykoľvek pred uplynutím premlčacej doby k započítaniu voči nároku uplatnenému druhou stranou (odsek 2). Z ustanovenia § 390 Obchodného zákonníka vyplýva, že ak sa premlčí právo uskutočniť právny úkon, účinky tohto právneho úkonu nenastanú voči osobe, ktorá namietne premlčanie.

Predmetom premlčania podľa úpravy v Obchodnom zákonníku sú všetky práva z obchodných záväzkových vzťahov s výnimkou práva vypovedať zmluvu uzatvorenú na dobu neurčitú, ako výslovne určuje ustanovenie § 387 ods. 2 Obchodného zákonníka, a nie je rozhodné, či právo vyplýva zo zmluvy alebo zo zákona. Práva, na ktoré sa premlčanie vzťahuje, môžu byť rôzneho druhu. Ide o práva na určité plnenie, a to ako peňažné, tak aj nepeňažné, alebo o právo uskutočniť právny úkon.

V ustanovení § 388 ods. 1 Obchodného zákonníka sú upravené účinky premlčania práva na plnenie povinnosti z obchodného záväzkového vzťahu. Právom na plnenie povinnosti nie je len majetkové právo v podobe pohľadávky, ale aj akékoľvek právo na plnenie povinnosti, ktorému zodpovedá záväzok povinnej osoby plniť. V odseku 2 písm. a) tohto ustanovenia je obsiahnutá špeciálna úprava, kedy je námietka premlčania neúčinná za stanovených podmienok, aj keď je vznesená po uplynutí premlčacej doby. Táto úprava sa však týka len premlčania práva na plnenie povinnosti, ako sa uvádza v odseku 1 § 388 Obchodného zákonníka. Vznesenie námietky relatívnej neplatnosti právneho úkonu je právom uskutočniť právny úkon, nie právom na plnenie povinnosti druhej strany. Úpravu premlčania práva uskutočniť právny úkon potom obsahuje ustanovenie § 390 Obchodného zákonníka. Ak nie je právo urobiť právny úkon právom na plnenie povinnosti druhej strany, nemôže byť pri posúdení námietky premlčania tohto práva aplikované ustanovenie § 388 ods. 2 písm. a) Obchodného zákonníka.

Právna oblasť: Obchodné právo

Právny inštitút: Premlčanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 513/1991 Zb. – § 388 ods. 2 písm. a)

12. Právomoc súdu k rozhodnutiu o určenie existencie záložného práva k veci zriadeného rozhodnutím finančného úradu

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 1997/2014 zo dňa 26. 2. 2015

Anotácia:

Rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sa v rámci tzv. podmienok konania zaoberá otázkou posúdenia právomoci súdu na rozhodovanie o žalobe na určenie, či je vec zaťažená záložným právom zriadeným na základe rozhodnutia finančného úradu alebo iného správneho úradu. Rozhodnutie bolo na septembrovom (2015) zasadnutí občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky schválené na uverejnenie v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk.

Právna veta:

O žalobe na určenie, či vec, právo alebo iná majetková hodnota sú zaťažené záložným právom zriadeným na základe rozhodnutia finančného úradu alebo iného správneho úradu, rozhoduje súd v občianskom súdnom konaní.

Právna oblasť: Občianske právo procesné

Právny inštitút: Civilné konanie – podmienky konanie – právomoc súdu

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 99/1963 Zb. – § 7 ods. 1
pre ČR: 99/1963 Sb. – § 7 ods. 1, 337/1992 Sb. – § 16, § 72

13. Okamih uzatvorenia zmluvy nastáva až dôjdením vyjadrenia súhlasu s návrhom navrhovateľovi

Rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2CoE/204/2015 zo dňa 10. 7. 2015

Anotácia:

Význam predkladaného rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici tkvie predovšetkým v jeho poukázaní na mimoriadne rozšírený omyl, že pokiaľ existuje obojstranne podpísaná zmluva, je postavené naisto, že došlo k jej uzatvoreniu.

Práve na tento omyl môžu doplatiť všetci profesionálni podnikatelia, ktorí z dôvodu ich postavenia tzv. silnejšej zmluvnej strany nechávajú nimi vytvorené návrhy zmlúv podpisovať najskôr príjemcov plnenia (spotrebiteľov), aby neskôr mohli tvrdiť, že to bol práve spotrebiteľ, kto bol pri uzatváraní zmluvy navrhovateľom. Problémom tohto riešenia však je, že niektoré súdy v prípade skoršieho dátumu podpisu zmluvy spotrebiteľom vyžadujú, aby podnikateľ (veriteľ) okrem obojstranne podpísanej zmluvy preukázal aj skutočnosť, že spotrebiteľovi vyjadrenie súhlasu s navrhovanou zmluvou (teda ním podpísaný výtlačok zmluvy) doručil včas v zmysle ustanovenia § 43c ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Právna veta:

Oprávnený predložil Rozhodcovskú zmluvu č. XXXXXXXXXX, ktorú povinná podpísala v Banskej Bystrici dňa 20. marca 2013 a oprávnený v Bratislave dňa 21. marca 2013. Z toho je zrejmé, že pokiaľ mala zmluva vzniknúť, muselo prijatie návrhu oprávneným nadobudnúť účinnosť podľa § 43c ods. 2 Občianskeho zákonníka. Oprávnený neprezentoval doručenie prijatia návrhu Rozhodcovskej zmluvy dlžníkovi. V spise nie je prezentované ani to, či a kedy dlžník, ktorý mal podpísať Rozhodcovskú zmluvu dňa 20. marca 2013 zaslal a doručil veriteľovi návrh Rozhodcovskej zmluvy a nie je prezentované, či oprávnený svoje prijatie návrhu urobil v primeranej lehote, a teda kedy a či ho doručil povinnému.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Prijatie návrhu

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 40/1964 Zb. – § 43c ods. 2

14. Pri aplikácii moderačného práva podľa § 150 OSP musí byť účastníkom poskytnutá možnosť reagovať

Rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 1593/15 zo dňa 25. 8. 2015

Anotácia:

Ústavný súd v predkladanom rozhodnutí zdôrazňuje, že pokiaľ chce všeobecný súd pristúpiť k aplikácii ustanovenia § 150 občianskeho súdneho poriadku (ktorá je zakotvená pre výnimočné prípady), nemôže tak učiniť formou tzv. prekvapivého rozhodnutia. Ešte pred aplikáciou moderačného práva by mal dať účastníkom konania priestor, aby sa k aplikácii vyjadrili a prípadne navrhli dôkazné prostriedky k preukázaniu svojich skutkových tvrdení ohľadom splnenia či nesplnenia podmienok pre uplatnenie predmetného ustanovenia.

Rozhodnutie Ústavného súdu je teda možné využiť v prípadoch odvolaní do výrokov o trovách konania, ktoré boli odôvodnené ustanovením § 150 Občianskeho súdneho poriadku a pred vyneseními ktorých sú účastníkmi konania neposkytol dostatočný priestor pre vyjadrenie procesného stanoviska a vykonanie potrebných úkonov; takéto výroky by s poukazom na predkladané rozhodnutie nemali obstať už len z dôvodu porušenia práva na spravodlivý proces.

Právna veta:

Súčasťou práva na spravodlivý proces je vytvorenie priestoru pre to, aby účastník konania mohol účinne uplatňovať námietky a argumenty, ktoré sú spôsobilé ovplyvniť rozhodovanie súdu a s ktorými sa súd musí v rozhodnutí náležite vysporiadať. Túto požiadavku (vyplývajúcu vo všeobecnej rovine z práva na spravodlivý proces) je treba uplatniť tiež pri rozhodovaní súdu o náhrade trov konania, ktoré sú integrálnou súčasťou súdneho konania ako celku. Inak povedané, z práva na spravodlivý proces vyplýva povinnosť súdu vytvoriť pre účastníkov konania procesný priestor na to, aby sa vyjadrili aj k eventuálnemu uplatneniu moderačného práva podľa § 150 Občianskeho súdneho poriadku, ak všeobecný súd takýto postup prípadne zvažuje a vznášali prípadné tvrdenia či dôkazné návrhy, ktoré by mohli aplikáciu tohto ustanovenia ovplyvniť.

Právna oblasť: Občianske právo procesné

Právny inštitút: Trovy konania

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 99/1963 Zb. – § 150
pre ČR: 99/1963 Sb. – § 150

15. K všeobecnej prevenčnej povinnosti zamestnanca v pracovnoprávných vzťahoch

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 1924/2013 zo dňa 9. 3. 2015

Anotácia:

Rozhodnutie Najvyššieho súdu sa týka výkladu všeobecnej prevenčnej povinnosti zamestnanca k predchádzaniu vzniku škôd a stanoveniu podmienok, kedy k porušeniu tejto prevenčnej povinnosti dochádza. Rozhodnutie bolo na septembrovom (2015) zasadaní občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky schválené na uverejnenie v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk.

Právna veta:

Ak závisí spôsob plnenia všeobecnej prevenčnej povinnosti úplne na úvahe zamestnanca, možno mu vytýkať porušenie tejto povinnosti, ak je jeho konanie v zjavnom rozpore s všeobecnou skúsenosťou; samotná skutočnosť, že zamestnanec mal možnosť voľby iného (možno vhodnejšieho) postupu a že cez zamestnancom zvolené opatrenie, ktoré nebolo v zjavnom rozpore s všeobecnou skúsenosťou, došlo k vzniku škody na majetku, k záveru o porušení všeobecnej prevenčnej povinnosti nepostačuje.

Právna oblasť: Pracovné právo

Právny inštitút: Náhrada škody – náhrady v pracovnom práve

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 311/2001 Zb. – § 178, § 179
pre ČR: 262/2006 Sb. – § 249, § 250